

Hindi

TEXT & FOTO:
Staffan Eng

”Indien är en miniversion av Europa”

ARKITEKTEN Harita Undurty Karuna kan inte läsa och skriva på sitt modersmål, telugu, som tillhör en helt annan språkgrupp än Indiens nationalspråk hindi.

– Jag brukar tänka på Indien som en miniversion av Europa. Vi talar inte bara många olika språk, utan vi använder också olika alfabet.

Det språk som hon kan bäst är i stället just hindi, som hon har lärt sig i skolan, och engelska, som är det vanligaste språket i högre utbildning.

När hon talar hindi med sin man eller sina indiska vänner så blandar hon alltid in engelska. Engelskans inflytande är så stort att det finns få indier som klarar att tala ”ren” hindi, menar hon.

– Ibland känns det som ett handikapp. När jag kom till Sverige som masterstudent kunde de andra studenterna nästan förstå vad vi talade om på hindi, eftersom vi använde så många engelska ord.

Samtidigt tycker hon att det är lättare att hitta korta, slagkraftiga uttryck som förmedlar känslor på hindi, till exempel तेरी तो निकल पडी, ”teri toh nikal padi”, ordagrant ’du är färdig’, som motsvarar ungefär ’din lyckans ost’.

Ofta kryddar hon också sitt språk med ord från det närbesläktade språket urdu, som används i romantiska dialoger i indiska filmer.

– För mig är urdu poesins och kärlekens språk.

Grammatik:
I stället för *prepositioner* använder hindi *postpositioner*, som placeras efter huvudordet, till exempel मकान में, ”makān mē”, ’hus-i’. Pronomen skiljer inte mellan genus: ’han’ och ’hon’ uttrycks med यह, ”yah”, ’den här’, eller वह, ”wah”, ’den där’.

Liten hindiordlista

नमस्ते, uttalas ”namastey!” = ’hej!’
پانچ, ”panch” = ’fem’ – ursprung till det engelska dryckesnamnet *punch*, och förmodligen också svenskans *punsch*, som gjordes av fem ingredienser.
चाँपो, ”cāmpo!” = ’gnugga!’ – därav ordet *schampo*.
अस्पताल, ”aspataal” = ’sjukhus’, från engelskans *hospital*. Hindi-anpassade engelska lånord förekommer, men är förvånansvärt ovanliga.
हवा से बातें करना, ”Huh-vah sey bah-teyn kuhr-nah” = ’Att tala med luften’ – ungefär ’att färdas med vindens fart’.
घर की मुरगी दाल बराबर, ”Ghar ki murgi daal barabar” = ’Gårdsckyling är inte bättre än linsoppa’ – ungefär ’gräset är inte alltid grönare på andra sidan’.

Språkfamilj: Hindi tillhör den indoariska grenen av de indoeuropeiska språken. Hindi har, liksom urdu – officiellt språk i Pakistan – utvecklats från dialekten khari boli. Men hindi och urdu har olika alfabet och delvis olika ordförråd. Tal-språken betraktas ibland som samma språk: hindustani.

Alfabet: I likhet med sanskrit skrivs hindi med devanagari-skrift. Tecknen för vokaler skrivs bara ut i början av ord. Det beror på att konsonantecknen innehåller ett visst vokalljud som kan ändras med diakritiska tecken: från क, ”ka”, härleds till exempel के, ”ke”, कु, ”ku”, की, ”kī”, och का, ”kā”.

Tecken för vokaler i HINDI skrivs bara ut i början av ord.

Uttal: Hindi har närmare 40 konsonantljud. Ett särdrag är de så kallade *retroflexa konsonanterna*, som uttalas med tungspetsen böjd upp mot gommen. Hindi skiljer också mellan *oaspirerade* och *aspirerade klusiler*, det vill säga konsonanter som uttalas utan eller med ett litet ”h-liknande brusljud” efter, till exempel ’b’ (utan aspiration) och ’bh’ (med aspiration).

381

miljoner talar hindi, framför allt i norra och centrala Indien, vilket gör hindi till ett av världens största språk. I Sverige finns 2 100 talare.

